

Huszonkettedik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Tajpej (Tajvan), 2025. július 20–27.

A csapatverseny feladata

A feladat néhány Kelet-Nepálban beszélt nyelvhez kapcsolódik, amelyek a sino-tibeti nyelvcsalád kiranti ágához tartoznak. Ugyanazon nyelvcsalád tagjai lévén a kiranti nyelvek távoli rokonai a kínai nyelveknek, amit a következő athpare (kiranti) szavak, valamint mandarin, kantoni és hokkien (kínai) megfelelőik is példáznak:

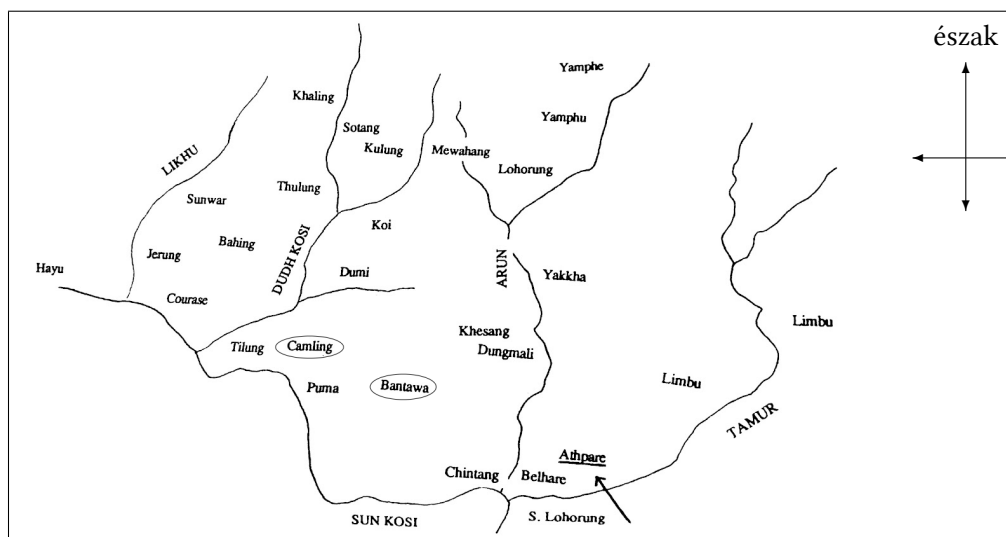
athpare	sima	<i>meghal</i>	mandarin	si3	<i>meghal</i>
athpare	sepma	<i>öl</i>	kantoni	saat3	<i>öl</i>
athpare	khomma	<i>keres, kutat</i>	hokkien	khòa ⁿ	<i>lát, néz</i>

A kiranti nyelvek személyes névmásai egy emberre (egyes szám), kettőre (kettes szám: $\bigcirc_k$) vagy kettőnél többre (többes szám: $\bigcirc_t$) utalhatnak. Továbbá különbséget tesznek ‘mi, beleértve téged is’ (inkluzív „mi”: mi^+) és ‘mi, téged nem beleértve’ (exkluzív „mi”: mi^-) között; például mi_k^+ = ‘én + te’.

A kiranti nyelvek igéi a cselekvés alanya és tárgya szerint változnak, de ugyanaz az igealak gyakran több alany–tárgy párnak is megfelelhet. Ezt az alábbi athpare mondatpárok szemléltetik. Az igék félkövérrel vannak szedve.

unna khani masedie	<i>ő megölt titeket_t</i>
unciņa khani masedie	<i>ők_{k/t} megöltek titeket_t</i>
khanciņa aņa asetciciņa	<i>ti_k meg fogtok ölni engem</i>
khanna anciņa asetciciņa	<i>te meg fogsz ölni minket_k</i>

△ Az athpare nyelvet körülbelül 5000 ember beszéli a kelet-nepáli Dhankuta kerület néhány falvában. Lásd az alábbi térképet.

A kiranti nyelvterület térképe
(forrás: Ebert 1997, *A Grammar of Athpare* ‘Athpare nyelvtan’)

I. rész. Camling

A camling nyelv a kiranti nyelvek közé tartozik, körülbelül 80 000 ember beszéli Khotang kerületben és környékén. **c** = a magyar *c*. **ə** = az angol *about* szó első magánhangzója. **h** az előző mássalhangzó hehezetes ejtését jelöli. **ng** = *n* a *hang* szóban. **y** = a magyar *j*. $\sim$ egy adott magánhangzó nazális ejtését jelöli.

- (a) Alább igealakok láthatók a camling nyelv északnyugati nyelvjárásában, valamint magyar fordításuk. Az igealakok és fordításuk nyolcas csoportokba vannak osztva. A fordítások az egyes csoportokon belül véletlenszerű sorrendben szerepelnek.

Párosítsátok össze az igealakokat fordításaikkal!

1. takhisika	3. lodace	5. khisunga	7. khisumke
2. palodunga	4. tyoku	6. lodumka	8. talodõi
A. mi_t^- meg fogjuk fészülni őt		E. ő látta őt	
B. mi_k^+ el fogjuk mondani neki/nekik _{k/t}		F. te megfészültél minket _t ⁻	
C. én megfészültem őt		G. te el fogod mondani nekem,	
D. ő elmondta nekem,		$ti_{k/t}$ el fogjátok mondani nekem	
$ők_{k/t}$ elmondták nekem		H. mi_k^- elmondtuk neki	

9. taprata	11. takhatine	13. khicka	15. ryunga
10. mirie	12. khice	14. prataci	16. dungi
I. mi_t^+ ittunk		L. ti_t el fogtok menni	
J. mi_k^+ veszekedni fogunk;		M. te kiabáltál	
$ők_k$ veszekedni fognak		N. mi_k^- veszekedtünk	
K. mi_k^+ kiabáltunk;		O. $ők_t$ nevetni fognak	
$ők_k$ kiabáltak		P. én nevettem	

17. taidunga	19. taidaci	21. paidunga	23. idacka
18. paidacka	20. idunga	22. idaci	24. paidaci
Q. én adtam neki		$ők_{k/t}$ adtak nekem	
R. ő adott nektek _k ,		U. ő adott nekünk _k ⁻ ,	
$ők_{k/t}$ adtak nektek _k ;		$ők_{k/t}$ adtak nekünk _k ⁻	
ti_k adtatok neki/nekik _{k/t}		V. te adtál nekem,	
S. $ők_k$ adtak neki/nekik _{k/t} ;		$ti_{k/t}$ adtatok nekem	
ő adott nekünk _k ⁺ ,		W. mi_k^+ adtunk neki/nekik _{k/t}	
$ők_{k/t}$ adtak nekünk _k ⁺		X. mi_k^- adtunk neki/nekik _{k/t}	
T. ő adott nekem,			

25. seine	27. khinane	29. khōna	31. tōne
26. inani	28. prainha	30. lonani	32. cainhani
Y. én néztelek téged, $mi_{k/t}^-$ néztünk téged		$mi_{k/t}^-$ kiabáltunk veled	
Z. én meg foglak fészülni titeket _t , $mi_{k/t}^-$ meg fogunk fészülni titeket _t		DD. én megütöttelek titeket _t , $mi_{k/t}^-$ megütöttünk titeket _t	
AA. én adtam nektek _t , $mi_{k/t}^-$ adtunk nektek _t		EE. én meg foglak ölni téged, $mi_{k/t}^-$ meg fogunk ölni téged	
BB. én látni foglak téged, $mi_{k/t}^-$ látni fogunk téged		FF. én elmondtam nektek _t , $mi_{k/t}^-$ elmondtuk nektek _t ; én eladtalak titeket _t , $mi_{k/t}^-$ eladtunk titeket _t	
CC. én kiabáltam veled,			

33. ritumcum	35. pacaidhunga	37. setumcumka	39. patyokacka
34. taphlodace	36. losungcunga	38. praidhōi	40. talodyucyu
GG. te elmondtad nekik _{k/t}		KK. ti_k segíteni fogtok neki	
HH. én eladtam őket _{k/t}		LL. ő megütött engem, $ők_{k/t}$ megütöttek engem	
II. ő látott minket _k , $ők_{k/t}$ láttak minket _k		MM. mi_t^+ nevettünk rajtuk _{k/t}	
JJ. én kiabálni fogok vele		NN. mi_t^- megöltük őket _{k/t}	

- (b) Adott 10 további igealak, ezúttal a camling nyelv délkeleti nyelvjárásában, valamint magyar fordításuk. Párosítsátok össze az igealakokat fordításaikkal! Némelyik igealak azonos a két nyelvjárásban.

41. khamipaidhe	43. pata	45. khapaidhace	48. khangyo
42. khataphoda	44. tata	46. khatapaidhine	49. khata
		47. khakhanga	50. mita
OO. te eljöttél; ő elhozta őt		TT. ő nézni fogja őt	
PP. ő nézett engem/minket _{k/t} [±]		UU. ő elment	
QQ. te segítettél nekem/nekünk _{k/t} [±]		VV. $ők_t$ kiabálni fognak velem/velünk _{k/t} [±]	
RR. ő kiabált		WW. $ők_t$ eljöttek	
SS. ti_t kiabálni fogtok velem/velünk _{k/t} [±]		XX. $ők_k$ kiabálni fognak velem/velünk _{k/t} [±]	

II. rész. Bantava

A bantava nyelv a kiranti nyelvek közé tartozik, körülbelül 160 000 ember beszéli a kelet-nepáli Bhodzs-pur területben és környékén, Khotang kerülettől keletre. c = a magyar c . h az előző mássalhangzó hehezetes ejtését jelöli. $i \approx$ a magyar u kerekítetlen párja. $\eta = n$ a *hang* szóban. w = az angol *win* szó w-je. y = a magyar j . $?$ = az ún. hangszalagzár.

- (c) A következő két oldalon adott néhány bantava igealak. Az igealakok és fordításaik tizenkettes csoportokba vannak osztva. A fordítások az egyes csoportokon belül véletlenszerű sorrendben szerepelnek.

Párosítsátok össze az igealakokat fordításaikkal!

1. tisici	4. tatcuŋcuʔa	7. ittacu	10. ici
2. paranyan	5. setniŋni	8. tiʔiyaŋa	11. patŋa
3. patna	6. tiʔittu	9. pattum	12. pattuŋ
A. $mi_{k/t}^-$ épp öltünk téged/titeket $_{k/t}$; $mi_{k/t}^-$ épp ölnék téged/titeket $_{k/t}$	F. én épp kiabáltam		
B. mi_t^+ kiabáltunk vele; mi_t^+ kiabálni fogunk vele	G. te épp nevettél		
C. én kiabálni fogok	H. te nevettél rajta; te nevetni fogsz rajta		
D. én kiabáltam veled; én kiabálni fogok veled	I. mi_k^- épp hozzuk el őt		
E. én kiabáltam vele; én kiabálni fogok vele	J. ti_k meg fogtok halni		
	K. mi_k^+ nevettünk rajta		
	L. mi_k^+ nevetni fogunk		
13. nik^hat	16. nik^hattaci	19. ik^hatta	22. nik^hattin
14. ik^hatcu	17. tik^hatcu	20. tik^hatnin	23. nik^hattaciʔa
15. ik^hattanŋin	18. tik^hatŋa	21. tik^hattanŋin	24. tik^hatŋanŋin
M. te elvittél minket $_{k/t}^-$, $ti_{k/t}$ elvittetek minket $_{k/t}^-$; te el fogsz vinni minket $_{k/t}^-$, $ti_{k/t}$ el fogtok vinni minket $_{k/t}^-$	S. ti_t el fogtok vinni engem		
N. $ők_k$ elvittek engem	T. te el fogsz vinni engem		
O. $ők_{k/t}$ elvitt minket $_k^-$, $ők_{k/t}$ elvittek minket $_k^-$	U. ti_k el fogjátok vinni őt		
P. $ők_k$ el fogják vinni őt	V. $ők_{k/t}$ el fog vinni téged, $ők_{k/t}$ el fognak vinni téged		
Q. $ők_{k/t}$ elvitt minket $_k^+$ /titeket $_k$, $ők_{k/t}$ elvittek minket $_k^+$ /titeket $_k$	W. $ők_{k/t}$ elvitt titeket $_t$, $ők_{k/t}$ elvittek titeket $_t$; $ők_{k/t}$ el fog vinni titeket $_t$, $ők_{k/t}$ el fognak vinni titeket $_t$		
R. ti_t elvittetek engem	X. $ők_t$ elvitték őt		

25. iptuŋ	28. k^hamyumcimka	31. tiwacuci	34. wattacuʔa
26. tiʔinacuci	29. itnanin	32. incuʔa	35. pim
27. waknaci	30. k^hattu	33. tik^hansumcim	36. t^haktumka
Y. <i>mi_t⁻ felhoztuk őt;</i> <i>mi_t⁻ fel fogjuk hozni őt</i> Z. <i>én nevettem rajtatok_t;</i> <i>én nevetni fogok rajtatok_t</i> AA. <i>ti_k eladtátok őket_{k/t}</i> BB. <i>én beléptettelek titeket_k;</i> <i>én be foglak léptetni titeket_k</i> CC. <i>ti_k hordatni fogjátok velük_{k/t} (azt)</i> DD. <i>mi_k⁻ hordattuk vele (azt)</i> EE. <i>ti_t elküldtéték őket_{k/t};</i> <i>ti_t el fogjátok küldeni őket_{k/t}</i> FF. <i>ő elvitte őt;</i> <i>ő el fogja vinni őt</i> GG. <i>mi_k⁻ el fogjuk adni őt</i> HH. <i>mi_t⁻ épp néztük őket_{k/t};</i> <i>mi_t⁻ épp nézzük őket_{k/t}</i> II. <i>én elaltattam őt;</i> <i>én el fogom altatni őt</i> JJ. <i>mi_t⁺ adtunk neki;</i> <i>mi_t⁺ adni fogunk neki</i>			

37. mik^hiya	40. mik^hiyaja	43. imsinka	46. waruŋu
38. imca	41. k^hin	44. k^hatyaŋ	47. k^hat
39. k^haraŋaci	42. waŋaŋ	45. mik^hiyaŋ	48. t^haŋŋa
KK. <i>én beléptem</i> LL. <i>mi_k⁺ épp mentünk el;</i> <i>ők_k épp mentek el</i> MM. <i>mi_t⁻ aludtunk;</i> <i>mi_t⁻ aludni fogunk</i> NN. <i>ők_t veszekedtek</i> OO. <i>én fel fogok jönni</i> PP. <i>ők_t épp veszekedtek</i> QQ. <i>ő épp megy el</i> RR. <i>mi_t⁺ veszekedtünk;</i> <i>mi_t⁺ veszekedni fogunk</i> SS. <i>mi_k⁻ aludni fogunk</i> TT. <i>ők_t épp veszekednek</i> UU. <i>ő el fog menni</i> VV. <i>ő épp hordta azt</i>			

III. rész. Camling és bantava

- (d) Ezen az oldalon néhány magyar kifejezés látható (1–36), továbbá adottak camling (A–O) és bantava (AA–OO) igealakok.

Minden magyar kifejezéshez vagy egy camling, vagy egy bantava igealak tartozik. Párosítsátok minden egyes magyar kifejezéshez a megfelelő kiranti igealakot. Néhány kiranti igealak azonban több mint egy magyar kifejezésnek is megfelel.

1. $\acute{o}k_k$ áthoztak minket $_t^-$	19. ti_t eldobták nekik $_t$ (azt)
2. $\acute{o}$ találkozott velem	20. mi_t^+ figyelmeztettük őket $_k$
3. te épp küldtél el engem	21. ti_t épp bosszantjátok őt
4. mi_k^- táncoltunk nekik $_k$	22. $\acute{o}k_t$ meg fognak ölelni minket $_t^-$
5. $\acute{o}k_k$ meg fogják hagyni neked (azt)	23. ti_k meg fogtok zavarni engem
6. én meg fogom csípni őket $_k$	24. $\acute{o}k_t$ megölték neked (azt)
7. mi_t^- meg fogunk szólalni	25. ti_t kérleltetek minket $_k^-$
8. ti_k megfésültetek engem	26. $\acute{o}$ meg fogja hagyni neked (azt)
9. te megörölted azt	27. ti_k kérleltetek minket $_k^-$
10. $\acute{o}k_t$ segíteni fognak nekik $_k$	28. $\acute{o}$ lehozta őt
11. mi_k^- épp hívjuk őket $_t$	29. $\acute{o}k_k$ megölték neked (azt)
12. $\acute{o}$ meg fog rúgni engem	30. mi_k^+ össze fogjuk söpörni őket $_t$
13. $\acute{o}$ összesöpörte őket $_t$	31. mi_t^+ meg fogunk szólalni
14. $\acute{o}$ épp csíp minket $_k^+$	32. én meg fogom örölni őket $_t$
15. $\acute{o}$ össze fog taposni titeket $_t$	33. $\acute{o}$ áthozott minket $_t^-$
16. $\acute{o}$ meg fog ölelni minket $_t^-$	34. mi_t^+ el fogjuk dobni azt
17. te segítettél nekik $_k$	35. $\acute{o}$ el fogja helyezni azt
18. $\acute{o}k_t$ össze fognak taposni titeket $_t$	36. te megtartottad őket $_t$

camling (északnyugati nyelvjárás)

A. bikucyu	F. pakyo	K. takhlakine
B. chikōicōi	G. paphlodocyō	L. tangaide
C. horsumne	H. ringike	M. tangakacka
D. ityu	I. tahordumcum	N. tangasyucyu
E. pabaidika	J. taiku	O. taseida

bantava

AA. bikcuci	FF. nib ^h emsinka	KK. tik ^h ansanyaŋ
BB. butcuŋcuciʔa	GG. nic ^h ikciŋci	LL. tinetŋaŋciŋ
CC. ceŋsumcim	HH. t ^h optacuciʔa	MM. tip ^h asuci
DD. id ^h apɲa	II. tik ^h ittanɲiŋ	NN. wintuŋciŋ
EE. ituwaŋ	JJ. ticurumyum	OO. yiŋin

(e) Fordítsátok le az alábbi camling igealakokat magyarra az összes lehetséges módon:

i. idum	iii. rinaci	v. khangucyu
ii. talosumcumne	iv. tadungdi	vi. tadungace

(f) Fordítsátok le az alábbi bantava igealakokat magyarra az összes lehetséges módon:

i. ticattanɲiŋ	iii. tiduŋyaŋ	v. taciŋciʔa	vii. paraŋa
ii. niseran	iv. piwacu	vi. nitaraci	viii. iptuci

(g) Fordítsátok le bantava nyelvre:

i. ti _k épp léptek be	iii. te épp adod el őt
ii. én épp altattam el őket _t	iv. ő _k épp fésűlik őket _k

(h) Fordítsátok le bantavára és camlingra is (amennyiben a két camling nyelvjárásban az alakok különböznek, adjátok meg mindkettőt):

i. mi _t ⁻ el fogjuk hozni őt	vii. mi _k ⁺ elmentünk
ii. ő adott nekünk _k ⁻	viii. ti _t kiabálni fogtok velem
iii. mi _k ⁻ el fogunk jönni	ix. ő _k nevetni fognak rajtatok _k
iv. ő _k meg fognak fésűlni titeket _t	x. ő _k meghaltak
v. mi _k ⁻ megöltünk téged	xi. ő segített neki
vi. mi _t ⁻ veszekedtünk	xii. ti _t meg fogjátok ölni őt

—Samuel Ahmed

Szerkesztők: Samuel Ahmed, Blaskovics Ákos, Iván Derzsanszki (technikai szerkesztő),
Shinjini Ghosh, Ksenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics, Borisz Iomdin, Bruno L'Astorina,
Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea, Pan Tung-lő (főszerkesztő), Aleksejs Peguševs, Jan Petr,
Alekszandr Piperszki, Marija Rubinszejn, Szató Kazune, Milena Veneva, Elysia Warner.

Magyar szöveg: Blaskovics Ákos.

Sok szerencsét!

Huszonkettedik Nemzetközi Nyelvészeti Diákolimpia

Tajpej (Tajvan), 2025. július 20–27.

Válaszlap

Csapat:

 A válaszokon kívül nincs szükség további magyarázatra, és azt nem is értékeljük.

I. rész.

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.

(b)

[illegible]

II. rész.

(c)

[illegible]

III. rész.

(d)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.

(e)

- i. idum – _____
 ii. talosumcumne – _____
 iii. rinaci – _____
 iv. tadungdi – _____
 v. khangucyu – _____
 vi. tadungace – _____

(f)

- i. ticattançin – _____
 ii. niseran – _____
 iii. tidunyan – _____
 iv. piwacu – _____
 v. taciñci?a – _____
 vi. nitaraci – _____
 vii. paraña – _____
 viii. iptuci – _____

(g)

- i. ti_k épp léptek be – _____
 ii. én épp altattam el őket_t – _____
 iii. te épp adod el őt – _____
 iv. $ők_k$ épp fésülik őket_k – _____

(h)

	bantava	camling
i. mi_t^- el fogjuk hozni őt		
ii. ő adott nekünk _k ⁻		
iii. mi_k^- el fogunk jönni		
iv. $ők_k$ meg fognak fésülni titeket _t		
v. mi_k^- megöltünk téged		
vi. mi_t^- veszekedtünk		
vii. mi_k^+ elmentünk		
viii. ti_t kiabálni fogtok velem		
ix. $ők_k$ nevetni fognak rajtatok _k		
x. $ők_t$ meghaltak		
xi. ő segített neki		
xii. ti_t meg fogjátok ölni őt		